

Klasická symfonie, sonáta a koncert

Symfonie

je skladba pro orchestr, má zpravidla čtyři věty.

Poslechněte si část I. věty Beethovenovy V. symfonie.

Jakým způsobem skladatel obměňuje čtyřtónový motiv, který je v úvodu skladby? Určete, kdy zazní 1. téma, 2. téma a 3. téma. V čem se liší?

Koncert

je cyklická skladba pro sólistu a orchestr. Obvykle má tři věty. V koncertu se někdy vyskytuje kadence, při níž hraje jen sólista.

W. A. Mozart: Koncert pro lesní roh č. 2 *Es dur (Rondo)*

Sonáta

je cyklická skladba pro sólový nástroj nebo nástroj, který hraje s klavírem (například flétna, housle, violoncello). Sonáta má zpravidla tři nebo čtyři věty.

W. A. Mozart: Klavírní sonáta č. 15 *C dur (Sonata facile), I. věta*

5. roč.

První věta symfonie, sonáty a koncertu má zpravidla rychlý pohyb, někdy je označována podle tempa (např. Allegro). Tato úvodní věta je nejčastěji v **sonátové formě**, kterou dělíme na tři části: **expozici, provedení a reprízu**. Pozorný posluchač si v expozici zapamatuje dvě nebo tři témata (*hlavní, vedlejší a závěrečné*). V provedení se témata různě posměňují, mohou je přebírat i jiné nástroje. Repríza je v podstatě opakování expozice s drobnými obměnami.

Druhá věta se od první liší náladou, má klidnější tempo i charakter. Také její název vychází z označení tempa (např. Adagio, Largo, Andante). Obvykle je psána ve velké písňové formě třídílné.

Třetí věta je většinou v rychlejším tempu – žertovná nebo taneční (Menuet, Scherzo, Polka apod.). V koncertu tato věta nebývá.

Závěrečná poslední věta je velmi rychlá, celá skladba vrcholí. V koncertu je to třetí věta, v sonátě může být třetí i čtvrtá, v symfonii je to zpravidla čtvrtá věta. Obvykle bývá v sonátové nebo rondové formě.

